

SOCIAL- OCH HÄLSOVÅRDSUTSKOTTETS BETÄNKANDE 49/2010 rd

Regeringens proposition med förslag till lag om ändring av 11 kap. i lagen om utkomstskydd för arbetslösa

INLEDNING

Remiss

Riksdagen remitterade den 15 december 2010 en proposition med förslag till lag om ändring av 11 kap. i lagen om utkomstskydd för arbetslösa (RP 316/2010 rd) till social- och hälsovårdsutskottet för beredning.

Motionen

I samband med propositionen har utskottet behandlat en åtgärdsmotion om kortare behandlingstider hos arbetslöshetskassorna (AM 27/2010 rd — Päivi Lipponen /sd), som remitterades till utskottet den 18 april 2010.

Sakkunniga

Utskottet har hört

- regeringsråd Esko Salo, social- och hälsovårdsministeriet
- jurist Mari Kögäs, Folkpensionsanstalten
- byråchef Marko Aarnio, Finansinspektionen
- ombudsman Niina Jussila, Arbetslöshetskassornas Samorganisation rf
- jurist Jarmo Pätäri, Akava ry
- expert Antti Tanskanen, Finlands näringsliv rf
- socialpolitisk sakkunnig Pirjo Väänänen, Finlands Fackförbunds Centralorganisation FFC rf
- direktör Markku Salomaa, Tjänstemannacentralorganisationen FTFC rf.

Dessutom har Företagarna i Finland lämnat ett skriftligt yttrande.

PROPOSITIONEN OCH MOTIONEN

Propositionen

Regeringen föreslår att lagen om utkomstskydd för arbetslösa ändras. I lagen införs en tidsfrist inom vilken ansökningarna om arbetslöshetsförmåner ska behandlas. Ett beslut som gäller en arbetslöshetsförmån ska ges inom 30 kalenderdagar från det att ansökan har anlänt. Om ett beslut inte kan ges inom den föreslagna tidsfristen på grund av att ansökan är bristfällig, ska arbetslös-

hetskassan eller Folkpensionsanstalten inom den föreskrivna beslutstiden på 30 dagar vidta åtgärder för att utreda ärendet. I en sådan situation ska beslutet ges senast två veckor från det att arbetslöshetskassan eller Folkpensionsanstalten har mottagit de uppgifter som behövs för att avgöra ärendet.

Lagen avses träda i kraft i början av 2011.

Åtgärdsmotionen

Motionären föreslår att regeringen vidtar åtgärder för att behandlingen ska gå snabbare på arbetslöshetskassorna. Dessutom vill motionären

att det utreds hur de arbetslösa ska få sin försörjning tryggad under behandlingstiden i det fall att en tidsfrist läggs fast för behandlingen.

UTSKOTTETS ÖVERVÄGANDEN

Motivering

För dem som ansöker om arbetslöshetsförmåner är det ytterst viktigt att beslutet fattas utan dröjsmål. Propositionen avser att garantera att ansökningar om arbetslöshetsförmåner blir behandlade inom utsatt tid. På så sätt preciserar propositionen den allmänna bestämmelsen i förvaltningslagen om att ärenden ska behandlas utan ogrundat dröjsmål. Propositionen bygger på förslagen från kommittén för en reform av den sociala tryggheten (Sata-kommittén).

Arbetslösheten och permitteringarna ökade snabbt 2009 och ledde till en diger ärendeanhopning på arbetslöshetskassorna. Men även då gavs hälften av besluten om inkomstrelaterad dagpenning inom 14 dagar och i snitt inom 28 dagar, rapporterar Finansinspektionen. Inom branscher med hög arbetslöshet räckte behandlingen närapå 40 dagar trots att kassorna anställde fler personer i den takt ansökningarna ökade. Då försökte man förkorta väntetiden på förmåner även genom att ändra lagen om utkomstskydd för arbetslösa så att arbetslöshetsförmån kan betalas ut på ansökan i förskott utan beslut, om betalaren anser att den sökande har rätt till förmånen.

Under normala ekonomiska tider då det inte sker några större fluktuationer i arbetslöshets-siffrorna spelar den preciserade tidsgränsen just ingen roll. I genomsnitt underskrids den föreslagna tiden för närvarande med klar marginal både för Folkpensionsanstaltens och arbetslös-

hetskassornas del. Trots det bör behandlingsprocesserna vidareutvecklas för att behandlingstiderna överlag ska bli kortare, menar utskottet. Särskilt e-tjänster och e-dokument bör tas i bruk för att snabba upp procedurerna. Om det t.ex. fanns standardiserade e-lönebesked skulle det gå snabbare att få alla nödvändiga uppgifter.

Att beredningen av förmånsbeslut inte går undan beror i sista hand på att bestämmelserna om arbetslöshetsförmåner överlag är så komplicerade. Handläggningen bromsas upp av frågor som hur semesterersättningar ska periodiseras, vilka olika karenstider som gäller för utkomstskydd för arbetslösa, de komplicerade formlerna för att räkna ut försäkringslöner och den stora uppsjön förmåner. Utskottet vill åter en gång påpeka att bestämmelserna om utkomstskyddet för arbetslösa bör förenklas (ShUB 50/2009 rd). Det behövs enklare regler inte bara för att snabba upp behandlingen av förmånsansökningar utan för att arbetslösa arbetssökande lättare ska kunna ta reda på sin rätt till förmån.

Utskottets förslag till beslut

Riksdagen

godkänner lagförslaget utan ändringar och

förkastar åtgärdsmotion AM 27/2010 rd.

Helsingfors den 25 januari 2011

I den avgörande behandlingen deltog

ordf. Inkeri Kerola /cent
vordf. Sirpa Asko-Seljavaara /saml
medl. Outi Alanko-Kahiluoto /gröna
Maria Guzenina-Richardson /sd
Anneli Kiljunen /sd
Marjaana Koskinen /sd

Sanna Lauslahti /saml
Håkan Nordman /sv
Päivi Räsänen /kd
Paula Sihto /cent
Seppo Särkiniemi /cent
Erkki Virtanen /vänst.

Sekreterare var

utskottsråd Eila Mäkipää.